

Ügyszám: JNO-248- /2011.

Tárgy: utóvizsgálat a Díjtörvény
módosításával kapcsolatos
jogalkotási javaslat tárgyában

Dr. Navracsics Tibor
miniszter

Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium

Budapest
Kossuth Lajos tér 2-4.
1055

Tisztelt Miniszter Úr!

1./ JNO-248-2/2011. iktatószámú levelemben foglaltaknak megfelelően utóvizsgálatot folytatunk az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosításáról, valamint a hiteles tulajdonilap-másolat igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 1996. évi LXXXV. törvény (*a továbbiakban: Díjtörvény*) módosításával kapcsolatos jogalkotási javaslat tárgyában.

A 2010. december 17-én kiadott, JNO-463-4/2010. számú állásfoglalásunkban javasoltuk, hogy az érintett tárcák dolgozzák ki a Díjtörvény olyan módosítását, amely az állásfoglalásban kifejtett szempontok figyelembevételével alkalmas a természeti, környezeti és kulturális örökségvédelmi érdekek megfelelő védelmének biztosítására. Ennek egyik lehetséges módjaként javasoltuk a tárgyi díjmenteségi kör kiterjesztését és kértük a Tisztelt Miniszter Urakat, hogy állásfoglalásukról, esetleges intézkedésükről 60 napon belül értesítsenek. Állásfoglalásunkra csak a Vidékfejlesztési Minisztériumtól érkezett válasz.

A 2011. április 28-án megindított utóvizsgálat keretében levelet küldtünk a Vidékfejlesztési Minisztériumnak, amelyben tájékoztatást kértünk a tárcán belüli egyeztetés eredményéről, valamint arról, hogy az érintett minisztériumok megkeresése megtörtént-e, a törvényt módosításra vonatkozó kormány-előterjesztés elkészítése, illetve annak közigazgatási egyeztetése mikorra várható. A Nemzetgazdasági Minisztériumtól, valamint a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumtól az állásfoglalásunk kiadása óta megtett, illetve a jövőben várható intézkedésekkel kapcsolatban kértünk tájékoztatást. Megkeresésünkre a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium ismételten nem válaszolt.

A Vidékfejlesztési Minisztérium tájékoztatása szerint mindhárom érintett tárca egyetért abban, hogy részvételükkel politikai és költségvetési szempontú egyeztetés szükséges a Díjtörvény módosítása tárgyában. Mivel már a koncepció kialakításához is szükséges a fejezetgazda KIM, valamint az NGM véleményének megismerése, ezért a VM egyeztetést kezdeményezett, melynek tervezett időpontja 2011 júniusában volt. A VM álláspontja szerint a Díjtörvény módosítása az Országgyűlés őszi ülészakára nyújtható be, a törvényt módosítás legkorábbi hatályba lépését pedig 2012. január 1-jén tartotta elképzelhetőnek.

Tisztelt Miniszter Úr! Az Obtv. 27/H. § (1) bekezdése alapján kérem, hogy a VM által kezdeményezett tárcaközi egyeztetés eredményéről, valamint a törvénymódosítás várható ütemezéséről 15 napon belül tájékoztatni szíveskedjen. Az Obtv. 27/B. § (3) bekezdés e) pontja alapján kérem továbbá, hogy a Díjtörvény módosítására vonatkozó előterjesztés tervezetét annak elkészültét követően részünkre megküldeni szíveskedjen.

2./ A Vidékfejlesztési Minisztérium helyettes államtitkára, dr. Simon Attila István úr az utóvizsgálat keretében küldött válaszlevelében megállapította, hogy dr. Navracsics Tibor miniszter úr álláspontjával egyetértve a Díjtörvény módosítása közvetlenül és önmagában nem idézhette elő a jogintézmények által biztosított egészséges környezethez való jog alkotmányos jogvédelmi szintjének csökkenését.

A védelmi szint csökkenésével kapcsolatos álláspontunk a következő:

Egyetértünk azzal, hogy önmagában a Díjtörvény módosítása nem kellett volna, hogy a természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjének csökkenését eredményezze, a hatóságokat terhelő forráshiányra tekintettel azonban mégis súlyos akadályokat állított a természetvédelmi feladatok ellátása elé. Lehetséges tehát, hogy a szabályozás önmagában nem tekinthető visszásnak, a gyakorlati következményei azonban igen. Ezt a megállapításunkat a visnyeszéplaki területek helyi védetté nyilvánításával¹ kapcsolatos állásfoglalásunk kiadása óta további vizsgálatok konkrét tapasztalatai támasztják alá.

A lápokkal kapcsolatos ügyünkben² például tájékoztatást kértünk a nemzeti park igazgatóságoktól a területükön található lápokra vonatkozóan, illetve kértük, hogy a lápok védelmével kapcsolatos jogi és ökológiai tapasztalataikat, illetve a témával összefüggésben felmerült problémáikat írják meg számunkra. Összefoglalóan elmondható, hogy valamennyi igazgatóság kifogásolta a lápok védetté nyilvánítása tényének ingatlan-nyilvántartási feljegyzéséhez, valamint törléséhez, sőt az ingatlan-nyilvántartásba történő betekintéshez kapcsolódó díjfizetési kötelezettséget.

Az egyik megkeresett igazgatóság tájékoztatása szerint az ex lege védett lapterületek ingatlan-nyilvántartási feljegyzéséről nem rendelkeznek pontos, aktuális adatbázissal, mert a legfrissebb helyrajzi szám jegyzék ellenőrzési célú, teljes körű lekérdezéséhez nem áll rendelkezésre anyagi fedezet. A jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján akár az érintett ingatlanok harmadáról is hiányozhat a védett jogi jelleg feljegyzése.

Nemcsak az ex lege védett területekkel kapcsolatosan, hanem általánosságban is hátráltató hatású az ügyintézésben, hogy számos állami adatbázis vagy államigazgatási aktus más állami szervek részére csak anyagi ellenszolgáltatás fejében válik hozzáférhetővé, illetve kezdeményezhetővé. Tekintettel az igazgatóság szűkös költségvetésére, ez gyakran egyértelműen tevékenységkorlátozó tényezővé lép elő.

Problémát jelent, hogy sem az igazgatóság, sem a természetvédelmi hatóság nem képes teljes körűen fedezni az elméletileg szükségessé váló, tulajdoni lapra történő feljegyzések, valamint törlések költségeit. Az aktuális gyakorlat szerint a természetvédelmi hatóság határozatban dönt ugyan a védett természeti terület kiterjedésének megállapításáról, a földhivatali feljegyzést annak költségei miatt azonban már nem tudják kezdeményezni.

¹ JNO-420-11/2010. számú állásfoglalás

² JNO-702/2010. számú ügy

Az igazgatóság arról is tájékoztatott, hogy bizonyos nem jogkövető magatartások, például engedélyköteles vízáteresztmény engedély nélküli létesítése miatt minden évben semmisülnek meg lápi élőhelyek az igazgatóság illetékességi területén. Ilyenkor a védett jogi jelleg ingatlan-nyilvántartási feljegyzésének hiánya komoly akadályát jelenti a szankcionálásnak a jelenlegi államigazgatási és bírói gyakorlat szerint. A védett jogi jelleg feljegyzésének hiánya miatt csak részben érvényesülnek a magántulajdonban lévő lápterületeken a védettségéből fakadó jogi előírások is, mivel értesülés híján a földtulajdonosok természetesen nem tudják betartani őket. Ilyen például a kaszálás és a legeltetés engedélyhez kötöttsége.

A lépők példája is jól mutatja, hogy a díjmentesség megvonása egyértelműen a védett jogi jelleg feljegyzésének lelassulásához, illetve elmaradásához vezetett, ami a gyakorlatban a védettség szintjének csökkenését eredményezte. Fenntartjuk tehát korábbi álláspontunkat, miszerint azzal, hogy a jogalkotó a személyes díjmentesség megvonásával párhuzamosan nem gondoskodott a természeti és környezeti érdekek megfelelő védelmének egyéb módon történő biztosításáról, az egészséges környezethez való joggal kapcsolatos visszásságot idézett elő.

A visszásság megszüntetésének két módja lehetséges: a kormányzat a megfelelő költségvetési források biztosításával gondoskodik a jelenlegi szabályozás végrehajtásának feltételeiről vagy módosítja a szabályozást. Valamelyik megoldást azonban választania kell, még hozzá a lehető legrövidebb időn belül, a jelenlegi helyzet ugyanis az egészséges környezethez való jog sérelmével jár. A természetben okozott károk véges javakat pusztítanak, sok esetben jóvátehetetlenek, a védelem elmulasztása visszafordíthatatlan folyamatokat indít meg. Erre tekintettel mondta ki az Alkotmánybíróság, hogy a környezetvédelemhez való jog érvényesülésében nem lehet a gazdasági és társadalmi körülményektől függő olyan minőségi és mennyiségi hullámzást megengedni, mint a szociális és kulturális jogokéban, ahol a körülmények megkívánta megszorítások később orvosolhatók.³

Magyarország 2011. április 25-én elfogadott Alaptörvényének P) cikke szerint a természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége. Az Alaptörvény idézett rendelkezésének gyakorlati érvényesülése, illetve az állam környezetvédelmi feladatainak megvalósítása szintén megköveteli a megfelelő törvényi garanciák biztosítását.

A Díjtörvény módosítására 2010 decemberében javaslatot tettünk, de érdemi előrelépés azóta sem történt az ügyben. Erre tekintettel ismételtén és nyomatékosan kérjük, hogy a kormányzat mielőbb gondoskodjon a szabályozás megfelelő módosításáról, amely alkalmas a természeti, környezeti és kulturális örökségvédelmi érdekek megfelelő védelmének biztosítására.

Budapest, 2011. augusztus „ „

Üdvözlettel:

dr. Fülöp Sándor

³ 28/1994. (V. 20.) AB határozat